

føder sig med Forventninger, staar Jare for at dø af Kult." Den ærede Minister befinder sig ogsaa derfor i det sørgelige Tilfælde, som han nys udtalte, at han med Hensyn til det Forslag, der her foreligger, har faaet Uaf af Alle, men Tak af Ingen, og det tror jeg vil følge Enhver, der ikke vil indtage et fast, bestemt Standpunkt og følge et af de modstridende Principer, men søge at tage Lidt af det One og Lidt af det Andet, og derfor forekommer den megen Taler om Smødekommen mig at føre ind i et Uføre; thi naar To befinde sig paa en Bæi, og den One tror, at Maalet ligger i Nord, den Anden, at det ligger i Syd, kan der ikke være Tale om nogen Smødekommen, uden at den One maa forlade den hidtil fulgte Bæi og slutte sig til den Anden; thi at drage mod Nord og Syd paa een Gang lader sig ikke gjøre; først naar de ere enige om at følge een Grundsætning, kan der være Tale om Smødekommen, saa at den, der muligvis er mere rask til Bens, kan rette sig Lidt efter den mere Sendrægtige og omvendt. Med Hensyn til de Stridspunkter, som have været i denne Sag i tidligere Samlinger, saa vel i som udenfor Thinget, har det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) allerede gjort opmærksom paa, at de i det Væsentlige ere bibeholdt; og disse Stridspunkter ere jo i Hovedsagen to: om Geistlighedens Lønninger skulle fremdeles bibeholdes efter Sædprincipet, eller om alle Tienderne skulle inddrages i Statskassen, og de geistlige Embedsmænd sættes paa fast Lønning, og om Bevillingsmyndigheden skal have samme Indflydelse eller ei med Hensyn til Anvendelsen af de her omhandlede Midler. Ministeren har med Hensyn til det første Stridspunkt ikke villet fra-vige det gamle nedarvede Princip fra den ælteste kristelige Kirke, som han udtalte, at han har troet at burde fastholde, den Lønningsmaade, at Præsten fik sin Løn direkte af Menigheden; thi, mente han, det bidrog til at styrke det Kjærlighedsbaand, som skal være mellem Præsten og Menigheden. Det er jo ganske vist en meget smuk Talemaade; men naar man kender de virkelige Forhold, veed man, at det ikke er synderlig mere end en Talemaade. Jeg skal gjøre den ærede Kirkeminister opmærksom paa, hvorledes de virkelige Forhold ere, saa vidt mig bekjendt; de fleste Steder paa Landet med Hensyn til dette Forhold. Præsterne affordere i Almindelighed med en eller anden Kjøbmand, de ville selvselgelig have det mest Mulige for Tienden, og de Beboere, der skulle hde Tienden, faae Ordre til at møde til den bestemte Tid hos den Kjøbmand, som Præsten har afforderet med, og at levere deres Korn, og Præsten hæver saa sine Penge hos den Kjøbmand, hos hvilken Bønderne have leveret deres Korn. Nu gad jeg spørge, om det Forhold, som praktisk er indført mange eller maaske de fleste Steder, virkelig bidrager mere til at knytte det Forhold, som det var ønskeligt, der skulde være mellem Præsten og Menigheden, end

om Præsten, i Stedet for som nu er Tilfældet, henter sin Indtægt hos Kjøbmanden, hentebe denne paa Amtstuen, eller om Beboerne, i Stedet for at levere deres Korn til denne eller hin Kjøbmand, betaler paa Amtstuen Bederlag for denne Tiende. Jeg kan ikke se, at det Forhold, vi ønske maa finde Sted, at Tienden inddrages i Statskassen, paa nogen Maade vil forrykke det Forhold, som man maa ønske; der maa være tilstede mellem Præst og Menighed, thi der, hvor Præsten virkelig varetager sit Kald med Alvor og Nidkærlighed, vil han ogsaa staae det naturlige og sande Forhold tilveie imellem sig og Menigheden, uanset paa hvilken Maade han bliver lønnet. Med Hensyn til det andet Stridspunkt, der ogsaa blev omtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), og som ogsaa den høitærede Minister flere Gange slog paa, da er det jo blevet til en almindelig Talemaade fra den anden Side, at Kirken har en Ret over de Midler, hvoraf Præsterne lønnes. Naar man har spurgt: men hvad er saa Kirken, da har jeg hørt mange høit forskjellige Definitioner; en høitfaaende Geistlig her i Landet og flere efter ham sige: Kirken er en aandelig Bde, og med Et bliver saa for visse Folk ikke blot det, som i Kirken er af aandelig Art, aandeligt, men naar man taler om disse Forhold, faar ogsaa Tienden, Præstegaardsjorderne, Offer og Accidenter, Paaskæeg m. m. et Slags aandeligt Anstreg, og det er mere, end jeg kan være med til at give det. Det er for mig legemlige og materielle Ting, enten Geistlighed eller andre Embedsmænd lønnes deraf. Med Hensyn til de Midler, hvad Lønningerne angaar, som ere henlagte til Kirken Embedsmænd, da tror jeg ikke, de ere henlagte i andet Diemed end til at tjene Geistligheden til anstændig Lønning og Forsørgelse. Jeg skal til Befrættelse herpaa anføre, hvad Høitfældt beretter angaaende de Bestemmelser, der, efter at et verdsligt Regimente efter Reformationen var indført, bleve optagne i den saataldte Kjøbenhavnske Neces af 1536, hvori det hedder: „Kongen lader rigelig forsørge Kirker, Stoler, Hospitaller og Præster med tilbørligt Underhold, og nyde de ikke alene, hvad de have havt af Bispetienden, men de, som ikke før tilbørlig vare forsørgede, blive nu med videre Henter og Underhold forsete." Jeg ser saaledes heller ikke rettere end, at Statens Ret til at raade over da til Geistlighedens Lønning henlagte Indtægter har til de forskjelliges Tid været erkjendt; thi man har jo set Indtægter blive frataagne Præstefald og henlagte ikke blot til andre Kald og andre kirkelige Diemed, men endog til Diemed, der ligefrem ikke vedkomme Geistligheden, for Gr. til Skolekæsenet. Jeg skal for Gr. gjøre opmærksom paa de Bestemmelser, der i sin Tid bleve givne om Afgifter til Seminariefonden af geistlige Embedar og Denlæggelse af enkelte Dele af visse Kaldsindtægter til denne Fond. Hvis vi